İlgili Makama,

***Duvar Yayınları,* 2005** yılında yayıncılık hayatına başlamış olup, aktif olarak çalışmalarına devam etmektedir. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı (ÜAK)'nın 19.11.2019 tarihli duyurusu ile Ulusal ve Uluslararası Yayınevi tanımına göre tüm temel alanlarda "Tanınmış Uluslararası Yayınevi" statüsündedir.

ÜAK tarafından; *Uluslararası Yayınevi,* En az beş yıl uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten, yayımladığı kitaplar Yükseköğretim Kurulunca tanınan sıralama kuruluşlarınca belirlenen dünyada ilk 500'e giren üniversite kütüphanelerinde kataloglanan ve aynı alanda farklı yazarlara ait en az 20 kitap yayımlamış olan yayınevi olarak tanımlanmıştır. (http://www.uak.gov.tr/?q=node/85#2018N)

"Webometrics Ranking of World Universities" sıralamasına göre ilk 500 içerisinde yer alan üniversite kütüphanelerinin kataloglarında yer alan kitaplarımızın bazılarının linkleri **Ek.1** 'de paylaşılmıştır.

Yayınevimiz tarafından T.C. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca Belirlenmiş Doçentlik Temel Alanlarına göre yayımlanmış Kitap Listesi **Ek.2** 'de incelenebilir.

Yayınevimiz aynı zamanda, 17 Ocak 2020 tarihinde güncellenmiş Akademik Teşvik Yönetmeliği'ndeki tanıma göre de, yine tüm temel alanlarda "Tanınmış Uluslararası Yayınevi" statüsündedir.

"Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" (17 Ocak 2020, Resmî Gazete Sayı: 31011, Karar Sayısı: 2043) yayımlanmıştır. Adı geçen Yönetmelikle değişik 3'üncü maddesinini birinci fıkrasının (l) bendine"düzenli faaliyet yürüten", ibaresinden sonra gelmek üzere "Türkçe dışındaki dillerde" ibaresi eklenmiştir. Yayınevimizin "TÜRKÇE DIŞINDAKİ DİLLERDE" tüm temel alanlarda en az 20 (YİRMİ) adet yayını bulunmaktadır.

www.platanuskitap.com
platanusakademik@gmail.com
Tel: 0 312 390 11 18
Gsm: 0 535 986 98 69

EK.1: ***Webometrics Ranking of World Universities SIRALAMASINA GÖRE KATALOGLARDA YER ALAN KİTAPLARIMIZIN BAZILARI***

- https://iucat.iu.edu/catalog?search_field=advanced&ISBN=567823207
- https://search.lib.utexas.edu/discovery/search?vid=01UTAU_INST:SEARCH&sortby=rank&lang=en&query=any,contains,567823207
- http://oskicat.berkeley.edu/search/o567823207
- http://oskicat.berkeley.edu/search/o567823207
- https://searchworks.stanford.edu/?q=567823207
- http://merhav.nli.org.il/primo-explore/search?query=any,contains,6058703387&vid=NLI&search_scope=NLI_Blend&sortby=rank&tab=blended&lang=iw_IL&mode=simple&fromRedirectFilter=true
- https://lhhal.gbv.de/DB=1/LNG=EN/CLK?IKT=12&TRM=812431278
- https://kataloge.uni-hamburg.de/DB=1/LNG=EN/CLK?IKT=12&TRM=812431278
- https://katalog.ub.uni-kiel.de/DB=1/LNG=EN/CLK?IKT=12&TRM=812431278
- https://hollis.harvard.edu/primo-explore/search?tab=books&search_scope=default_scope&vid=HVD2&query=lsr02,contains,887209218
- https://lhhal.gbv.de/DB=1/LNG=EN/CLK?IKT=12&TRM=1001814924
- https://catalogue.bnf.fr/search.do?pageRech=rav&mots1=ALL%3B0%3B0%3B&mots0=NRC%3B-1%3B0%3B6056558371
- https://hollis.harvard.edu/primo-explore/search?tab=books&search_scope=default_scope&vid=HVD2&query=lsr02,contains,974489913
- https://clio.columbia.edu/catalog?search_field=all_fields&q=ocn974489913
- https://bobcat.library.nyu.edu/primo-explore/search?%20mode=advance&&sortby=rank&vid=NYU&lang=en_US&query=any,contains,974489913

- https://catalog.loc.gov/vwebv/search?searchCode=STNO&searchType=1&recCount=25&searchArg=9786056558375
- https://searchworks.stanford.edu/?q=974489913
- https://catalog.princeton.edu/catalog?q=oclc_s%3A974489913
- https://lhhal.gbv.de/DB=1/LNG=EN/CLK?IKT=12&TRM=1004942605
- https://hollis.harvard.edu/primo-explore/search?tab=books&search_scope=default_scope&vid=HVD2&query=lsr02,contains,980883517
- https://clio.columbia.edu/catalog?search_field=all_fields&q=ocn980883517
- https://bobcat.library.nyu.edu/primo-explore/search?%20mode=advance&sortby=rank&vid=NYU&lang=en_US&query=any,contains,980883517
- https://catalog.princeton.edu/catalog?q=oclc_s%3A980883517
- https://catalog.loc.gov/vwebv/search?searchCode=STNO&searchType=1&recCount=25&searchArg=9786056558382
- https://search.iisg.amsterdam/Record/1202909
- https://hollis.harvard.edu/primo-explore/search?tab=books&search_scope=default_scope&vid=HVD2&query=lsr02,contains,65511914

EK.2: T.C. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞINCA BELİRLENMİŞ DOÇENTLİK TEMEL ALANLARINA GÖRE YAYIMLANMIŞ KİTAP LİSTESİ

-SPOR BİLİMLERİ-

	KİTAP	***YAZAR***	***ISBN***
1	Hunting in Many Lands: The Book of the Boone and Crockett Club	Editors: Theodore Roosevelt, George Bird Grinnell	978-605-9353-82-3
2	Swimming Scientifically Taught	Editors: Frank Eugen Dalton, Louis C. Dalton	978-605-9353-70-0
3	Three Hundred Things a Bright Boy Can Do	Anonymous	978-605-9353-58-8
4	The Half-Back: A Story of School, Football, and Golf	Ralph Henry Barbour	978-605-9353-66-3
5	Healthful Sports for Boys	Alfred Rochefort	978-605-9353-78-6
6	Ladies in the Field: Sketches of Sport	Beatrice Violet Greville	978-605-9353-77-9
7	Fishing and Shooting Sketches	Grover Cleveland	978-605-9353-86-1
8	The Sport of the Gods	Paul Laurence Dunbar	978-605-9353-61-8
9	American Football	Walter Camp	978-605-9353-90-8
10	Outdoor Sports and Games	Claude Harris Miller	978-605-9353-75-5
11	Hunting Dogs	Oliver Hartley	978-605-9353-83-0
12	A Sportsman's Sketches Vol 1	Ivan Turgenev	978-605-9353-81-6
13	The Sports And Pastimes Of The People Of England	Joseph Strutt	978-605-9353-60-1
14	Cricket	Horace Gordon Hutchinson	978-605-9353-88-5
15	Association football and how to play it	John Cameron	978-625-7767-57-6
16	Greek Athletic Sports And Festivals	Edward Norman Gardiner	978-605-9353-85-4
17	The Cricket Field Or, the History and Science of the Game of Cricket	James Pycroft	978-605-9353-67-0
18	A 'Bawl' for American Cricket	Jones Wister	978-605-9353-80-9
19	Base-Ball: How to Become a Player	John M. Ward	978-605-9353-89-2
20	Olympic games and transport legacies	Tuna Batuhan	978-625-7767-95-8
21	Academic studies in sport sciences	Editor: Bilal Karakoç	978-625-7502-71-9
22	Insac sport sciences	Editor: Mehmet Dalkılıç- Ömer Sezer	978-625-7502-81-8

EK.2: T.C. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞINCA BELİRLENMİŞ DOÇENTLİK TEMEL ALANLARINA GÖRE YAYIMLANMIŞ KİTAP LİSTESİ

-SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER-

	KİTAP	***YAZAR***	***ISBN***
1	A History Of The United States	Cecil Chesterton	978-605-9353-32-8
2	A Modern Utopia	Herbert George Wells	978-605-9353-33-5
3	Common Sense	Thomas Paine	978-605-9353-34-2
4	Cratylus	Platon	978-605-9353-35-9
5	Edinburgh	Robert Louis Stevenson	978-605-9353-36-6
6	Essays & Lectures	Oscar Wilde	978-605-9353-37-3
7	Looking Backwards From 2000 To 1887	Edward Bellamy	978-605-9353-44-1
8	Nerves And Common Sense	Annie Payson Call	978-605-9353-43-4
9	On The Duty Of Civil Disobedience	Henry David Thoreau	978-605-9353-42-7
10	Representation Of Deities Of The Maya Manuscripts	Paul Schellhas	978-605-9353-41-0
11	Roman Britain In 1914	Francis J. Haverfield	978-605-9353-40-3
12	Talks To Teachers On Psychology And To Students On Some Of Life's Ideals	William James	978-605-9353-39-7
13	The Narrative Of The Life Of Frederick Douglass An American Slave	Frederick Douglass	978-605-9353-38-0
14	A Lost Lady	Willa Sibert Cather	978-605-9353-47-2
15	BETHINK YOURSELVES	Leo Tolstoy	978-605-9353-46-5
16	History of the Spanish Conquest of Yucatan and of the Itzas	Philip Ainsworth Means	978-605-9353-45-8
17	The Byzantine Achievement: An Historical Perspective CE 330 - 1453	Robert Byron	978-605-9353-48-9
18	The Subjection of Women	John Stuart Mill	978-605-9353-49-6
19	The Declaration of Independence of The United States of America	Thomas Jefferson	978-605-9353-50-2
20	Selection from The Principles of Philosophy	René Descartes	978-605-9353-51-9

EK.2: T.C. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞINCA BELİRLENMİŞ DOÇENTLİK TEMEL ALANLARINA GÖRE YAYIMLANMIŞ KİTAP LİSTESİ

-İLAHİYAT-

	KİTAP	***YAZAR***	***ISBN***
1	Magic and religion	Andrew Lang	978-625-7767-31-6
2	Buddhism and Buddhists in China	Lewis Hodous	978-605-9353-53-3
3	Christianity And Islam	Carl Heinrich Becker	978-605-9353-54-0
4	Jewish History (An Essay In The Philosophy Of History)	Simon Dubnow	978-605-9353-55-7
5	Judaism	Israel Abrahams	978-605-9353-56-4
6	The Confessions of Saint Augustine	Saint Augustine	978-605-9353-57-1
7	The Imitation of Christ	Thomas A Kempis	978-605-9353-65-6
8	The Christian Mythology	Brigham Leatherbee	978-605-9353-69-4
9	Religions of Ancient China	Herbert Allen Giles	978-605-9353-72-4
10	Shinto: The Ancient Religion of Japan	William George Aston	978-605-9353-71-7
11	The Religion of Ancient Egypt	William Matthew Flinders Petrie	978-605-9353-63-2
12	The Influence of Buddhism on Primitive Christianity	Arthur Lillie	978-605-9353-64-9
13	The Religious Life of London	James Ewing Ritchie	978-605-9353-62-5
14	Buddhism in the Modern World	Kenneth James Saunders	978-605-9353-87-8
15	The Confessions of Al Ghazzali	Ghazzali	978-605-9353-68-7
16	The Unknown Life of Jesus Christ	Nicolas Notovitch	978-605-9353-59-5
17	Religious studies, sketches and poems	Harriet Beecher Stowe	978-625-7767-56-9
18	Key to the Science of Theology	Parley Parker Pratt	978-605-9353-79-3
19	Myth, Ritual, and Religion, Vol. 1	Andrew Lang	978-605-9353-76-2
20	Orthodoxy	Gilbert Keith Chesterton	978-605-9353-74-8

EK.2: T.C. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞINCA BELİRLENMİŞ DOÇENTLİK TEMEL ALANLARINA GÖRE YAYIMLANMIŞ KİTAP LİSTESİ

-SAĞLIK BİLİMLERİ-

	KİTAP	***YAZAR***	***ISBN***
1	The Science of Being Well	Wallace Delois Wattles	978-605-9353-94-6
2	The Evolution of Modern Medicine	William Osler	978-605-9353-98-4
3	Little Masterpieces of Science; Health and Healing	George Iles	978-625-7147-26-2
4	Aids to forensic medicine and toxicology	W. G. Aitchison Robertson	978-625-7767-55-2
5	Sex Avoided Subjects Discussed In Plain English	Henry Stanton	978-625-7147-10-1
6	Notes On Nursing - What It Is, And What It Is Not	Florence Nightingale	978-625-7147-06-4
7	Physiological Researches on Life and Death – Part 1	Xavier Bichat	978-625-7147-03-3
8	Physiological Researches on Life and Death – Part 2	Xavier Bichat	978-625-7147-02-6
9	Makers of modern medicine	James J. Walsh	978-625-7767-40-8
10	Louis Pasteur: His Life And Labours	René Vallery-Radot	978-625-7147-12-5
11	Ginseng and other medicinal plants	Arthur Robert Harding	978-625-7147-15-6
12	A treatise on sheep	Ambrose Blacklock	978-625-7147-30-9
13	Diet and Health; With Key to the Calories	Lulu Hunt Peters	978-625-7147-22-4
14	The Care and Feeding of Children	Luther Emmett Holt	978-625-7147-09-5
15	Philosophy of Osteopathy	Andrew Taylor Still	978-625-7147-04-0
16	Fat and Blood	Silas Weir Mitchell	978-625-7147-17-0
17	Histology of the Blood	Paul Ehrlich & Adolf Lazarus	978-625-7147-14-9
18	Hygeia, a City of Health	Benjamin Ward Richardson	978-625-7147-13-2
19	An Account of the Foxglove and some of its Medical Uses	William Withering	978-625-7147-29-3
20	Treatise on the Diseases of Women	Lydia E. Pinkham	978-605-9353-92-2
21	Insac Health Sciences	EditörEsra Sabancı Baransel, Editör Mehmet Dalkılıç	978-625-7502-78-8
22	New Developments in Health and Life Sciences	Editör Mehmet Dalkılıç	978-625-7680-44-8
23	Insac Advances in Health Sciences	Editör Mehmet Dalkılıç	978-625-7680-77-6
24	Research in Health Sciences	Editör Veysel Temel	978-625-7767-77-4
25	İnsac contemporary trends in human and health sciences research	Editör Prof. Dr. Ali Bilgili	978-625-8109-00-9
26	Current researches in health sciences	Editör Oya Şeker	978-625-8109-08-5

EK.2: T.C. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞINCA BELİRLENMİŞ DOÇENTLİK TEMEL ALANLARINA GÖRE YAYIMLANMIŞ KİTAP LİSTESİ

-MÜHENDİSLİK-

	KİTAP	***YAZAR***	***ISBN***
1	A Course of Mechanical, Magnetical, Optical, Hydrostatical and Pneumatical Experiments	Francis Hauksbee	978-625-7147-37-8
2	Elements of Military Art and Science	Henry Wager Halleck	978-625-7147-36-1
3	Industrial Biography Iron Workers and Tool Makers	Samuel Smiles	978-625-7147-35-4
4	The Early History of the Airplane	Wilbur Wright	978-625-7147-42-2
5	Some Mooted Questions in Reinforced Concrete Design	Edward Godfrey	978-625-7147-43-9
6	Common Minerals and Rocks	William O. Crosby	978-625-7147-45-3
7	Meteorology: The Science of the Atmosphere	Charles Fitzhugh Talman	978-625-7147-44-6
8	Alternate Currents of High Potential and High Frequency	Nikola Tesla	978-625-7147-57-6
9	Steam Engines	Anonymous	978-625-7147-58-3
10	Aircraft and Submarines	Willis J. Abbot	978-625-7147-60-6
11	The Progress of Invention in the Nineteenth Century	Edward W. Byrn	978-625-7147-59-0
12	Experimental Researches In Electricity	Michael Faraday	978-625-7147-61-3
13	Practical Exercises in Elementary Meteorology	Robert DeCourcy Ward	978-625-7147-62-0
14	The Elements of Geology	William Harmon Norton	978-625-7147-89-7
15	The Principles of Scientific Management	Frederick Winslow Taylor	978-625-7147-63-7
16	Opportunities in Engineering	Charles M. Horton	978-625-7147-67-5
17	The Gasoline Motor	Harold Whiting Slauson	978-625-7147-64-4
18	Rough and Tumble Engineering	James H. Maggard	978-625-7147-65-1
19	Practical Rules for the Management of a Locomotive Engine	Charles Hutton Gregory	978-625-7147-66-8
20	Conservation Through Engineering	Franklin K. Lane	978-625-7147-70-5

EK.2: T.C. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞINCA BELİRLENMİŞ DOÇENTLİK TEMEL ALANLARINA GÖRE YAYIMLANMIŞ KİTAP LİSTESİ

-FEN BİLİMLERİ VE MATEMATİK-

	KİTAP	***YAZAR***	***ISBN***
1	Social Life in the Insect World	Jean-Henri Fabre	978-625-7147-79-8
2	Archimedes	Thomas Heath	978-625-7147-88-0
3	Michael Faraday, Man Of Science.	Walter Jerrold	978-625-7147-83-5
4	Opticks: or, a Treatise of the Reflections, Refractions, Inflections and Colours of Light	Isaac Newton	978-625-7147-81-1
5	Zoonomia; Or, The Laws Of Organic Life, Vol. I	Erasmus Darwin	978-625-7147-71-2
6	The Descent Of Man And Selection In Relation To Sex 1	Charles Darwin	978-625-7147-77-4
7	The Story Of Alchemy And The Beginnings Of Chemistry	Matthew Moncrieff Pattison Muir	978-625-7147-72-9
8	The Sidereal Messenger of Galileo Galilei	Galileo Galilei & Johannes Kepler	978-625-7147-73-6
9	Darwin and Modern Science	Albert Charles Seward	978-625-7147-87-3
10	Death and resurrection from the point of view of the cell-theory	Gustaf Bjorklund	978-625-7147-86-6
11	Birds in Town & Village	William Henry Hudson	978-625-7147-69-9
12	The Minds and Manners of Wild Animals	William Temple Hornaday	978-625-7147-75-0
13	The First Six Books of the Elements of Euclid	John Casey	978-625-7147-76-7
14	Biology and its Makers	William A. Locy	978-625-7147-68-2
15	History of Modern Mathematics	David Eugene Smith	978-625-7147-85-9
16	Life and Habit	Samuel Butler	978-625-7147-84-2
17	On the Genesis of Species	St. George Mivart	978-625-7147-82-8
18	The Biology, Physiology and Sociology of Reproduction	Winfield Scott Hall	978-625-7147-78-1
19	Problems of Genetics	William Bateson	978-625-7147-80-4
20	The Science and Philosophy of the Organism	Hans Driesch	978-625-7147-74-3

EK.2: T.C. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞINCA BELİRLENMİŞ DOÇENTLİK TEMEL ALANLARINA GÖRE YAYIMLANMIŞ KİTAP LİSTESİ

-EĞİTİM BİLİMLERİ-

	KİTAP	***YAZAR***	***ISBN***
1	An Introduction To Psychology	Wilhelm Max Wundt	978-625-7147-90-3
2	Aristotle and Ancient Educational Ideals	Thomas Davidson	978-625-7147-91-0
3	Character Building	Booker T. Washington	978-625-7147-93-4
4	Classic French Course in English	William Cleaver Wilkinson	978-625-7147-92-7
5	Craftsmanship in Teaching	William Chandler Bagley	978-625-7147-94-1
6	Educating by Story-Telling	Katherine Dunlap Cather	978-625-7147-97-2
7	Éducation et sociologie	Émile Durkheim	978-625-7147-96-5
8	Education: How Old The New	James J. Walsh	978-625-7147-96-5
9	Five Lectures on Blindness	Kate M. Foley	978-625-7147-98-9
10	Gentle Measures in the Management and Training of the Young	Jacob Abbott	978-625-7147-99-6
11	Household Education	Harriet Martineau	978-625-7767-01-9
12	Jukes-Edwards. A Study in Education and Heredity	Albert Edward Winship	978-625-7767-00-2
13	On the Future of our Educational Institutions	Friedrich Nietzsche	978-625-7767-05-7
14	Study of Child Life	Marion Foster Washburne	978-625-7767-04-0
15	Talks to Freshman Girls	Helen Dawes Brown	978-625-7767-03-3
16	The Education of American Girls	Anna Callender Brackett	978-625-7767-02-6
17	The Education of Children	Rudolf Steiner	978-625-7767-06-4
18	The Mind and Its Education	George Herbert Betts	978-625-7767-07-1
19	The Teacher	George Herbert Palmer & Alice Freeman Palmer	978-625-7767-09-5
20	The Advancement of Learning	Francis Bacon	978-625-7767-10-1

EK.2: T.C. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞINCA BELİRLENMİŞ DOÇENTLİK TEMEL ALANLARINA GÖRE YAYIMLANMIŞ KİTAP LİSTESİ

-ZİRAAT ORMAN VE SU ÜRÜNLERİ-

	KİTAP	***YAZAR***	***ISBN***
1	The Movements And Habits of Climbing Plants	Charles Darwin	978-605-9353-95-3
2	Marvels of Pond-life: A Year's Microscopic Recreations	Henry J. Slack	978-625-7147-11-8
3	Domestic Animals	Richard L. Allen	978-625-7147-21-7
4	Flowers of the Farm	Arthur Owens Cooke	978-625-7147-16-3
5	Crops and Methods for Soil Improvement	Alva Agee	978-625-7147-23-1
6	Cabbages and Cauliflowers: How to Grow Them	James John Howard Gregory	978-625-7147-27-9
7	A Start in Life: A Journey Across America/Fruit Farming in California	Charles Finch Dowsett	978-625-7147-31-6
8	Bee Keeping	Frank Benton	978-625-7147-28-6
9	Common Minerals and Rocks	William O. Crosby	978-625-7147-45-3
10	Catalogue of Economic Plants in the Collection of the U. S. Department of Agriculture	William Saunders	978-625-7147-24-8
11	Electricity for the farm	Frederick Irving Anderson	978-625-7147-20-0
12	Farmers of Forty Centuries or, Permanent Agriculture in China, Korea and Japan	Franklin Hiram King	978-625-7147-18-7
13	Elements of Agricultural Chemistry	Thomas Anderson	978-625-7147-19-4
14	Notes on Agriculture in Cyprus and Its Products	William Bevan	978-625-7147-07-1
15	Our Italy	Charles Dudley Warner	978-625-7147-05-7
16	Seeds of Michigan Weeds	William James Beal	978-625-7147-00-2
17	The Fat of the Land	John Williams Streeter	978-605-9353-97-7
18	Sweet Clover: Growing the Crop	Howard Sheldon Coe	978-605-9353-99-1
19	The Elements of Agriculture	George E. Waring	978-625-7147-08-8
20	The First Book of Farming	Charles L. Goodrich	978-605-9353-96-0

EK.2: T.C. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞINCA BELİRLENMİŞ DOÇENTLİK TEMEL ALANLARINA GÖRE YAYIMLANMIŞ KİTAP LİSTESİ

-MİMARLIK, PLANLAMA, TASARIM-

	KİTAP	***YAZAR***	***ISBN***
1	The City of Domes	John Daniel Barry	978-625-7767-11-8
2	The Architecture and Landscape Gardening of the Exposition	Louis Christian Mullgardt	978-625-7767-12-5
3	Architecture and Democracy	Claude Fayette Bragdon	978-625-7767-14-9
4	The Seven Lamps of Architecture	John Ruskin	978-625-7767-13-2
5	Architecture: Classic and Early Christian	Thomas Roger Smith, John Slater	978-625-7767-25-5
6	Garden Design and Architects' Gardens	William Robinson	978-625-7767-22-4
7	The Principles of Gothic Ecclesiastical Architecture (Elucidated By Question And Answer)	Matthew Holbeche Bloxam	978-625-7767-15-6
8	Architecture: Gothic and Renaissance	Thomas Roger Smith	978-625-7767-24-8
9	Historical Sketch of the Cathedral of Strasburg	Anonymous	978-625-7767-21-7
10	Old St. Paul's Cathedral	William Benham	978-625-7767-17-0
11	Architettura Comacina	Vittorio Treves	978-625-7767-23-1
12	The Cathedral Church of Canterbury	Hartley Withers	978-625-7767-16-3
13	Architecture	Nancy Regina Emily Meugens Bell	978-625-7767-26-2
14	An Abridgment of the Architecture of Vitruvius	Vitruvius	978-625-7767-19-4
15	La cité de Carcassonne	Eugène-Emmanuel Viollet-le-Duc	978-625-7767-18-7
16	Italian Villas and Their Gardens	Edith Wharton	978-625-7767-20-0
17	The Cross in Ritual, Architecture and Art	George Smith Tyack	978-625-7767-27-9
18	The Cathedral Church of Peterborough	Walter Debenham Sweeting	978-625-7767-28-6
19	A B C of Gothic Architecture	John Henry Parker	978-625-7767-30-9
20	American renaissance; a review of domestic architecture	Joy Wheeler Dow	978-625-7767-29-3

EK.2: T.C. ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞINCA BELİRLENMİŞ DOÇENTLİK TEMEL ALANLARINA GÖRE YAYIMLANMIŞ KİTAP LİSTESİ

-GÜZEL SANATLAR-

	KİTAP	***YAZAR***	***ISBN***
1	Ancient art and ritual	Jane Ellen Harrıson	978-625-7767-36-1
2	Aspects Of Modern Opera Estimates And Inquiries	Lawrence Gilman	978-625-7767-35-4
3	Chopin And Other Musical Essays	Henry T. Finck	978-625-7767-34-7
4	"Frederick Chopin As A Man And Musician"	Frederick Niecks	978-625-7767-33-0
5	Lectures On Architecture And Painting	John Ruskin	978-625-7767-32-3
6	Lessons In Music Form	Percy Goetschius	978-625-7767-43-9
7	Masters Of Water-Colour Painting	H. M. Cundall	978-625-7767-42-2
8	On Conducting	Richard Wagner	978-625-7767-41-5
9	Jean Francois Millet	ESTELLE MAY HURLL	978-625-7767-54-5
10	Prehistoric Textile Art Of Eastern United States Thirteenth Annual Report Of The Beaurau Of American	William Henry Holmes	978-625-7767-39-2
11	"Raphael A Collection Of Fifteen Pictures And A Portrait Of The Painter With Introduction And Interpre-tation"	Estelle M. Hurll	978-625-7767-38-5
12	Rembrandt	Mortimer Menpes	978-625-7767-37-8
13	Richard Wagner Composer Of Operas	John F. Runciman	978-625-7767-44-6
14	Seven Discourses On Art	Joshua Reynolds	978-625-7767-45-3
15	The Best Portraits In Engraving	Charles Sumner	978-625-7767-46-0
16	The Dance (By An Antiquary)	Anonymous	978-625-7767-47-7
17	The life of michelangelo buonarroti	John Addington Symonds	978-625-7767-53-8
18	The Notebooks Of Leonardo Da Vinci, Complete	Leonardo Da Vinci	978-625-7767-50-7
19	The Orchestral Conductor Theory Of His Art	Hector Berlioz	978-625-7767-49-1
20	The relation of art to nature	John W. Beatty	978-605-9353-74-8

Sosyal Bilimlerde Akademik Çalışmalar 3

Editörler
Prof. Dr. Bahir Selçuk
Doç. Dr. Serdar Ünal
Doç. Dr. Yener Lütfü Mert

DUVAR

SOSYAL BİLİMLERDE AKADEMİK ÇALIŞMALAR 3

Editörler

Prof. Dr. Bahir SELÇUK

Doç. Dr. Serdar ÜNAL

Doç. Dr. Yener Lütfü MERT

Sosyal Bilimlerde Akademik Çalışmalar 3
Editörler:
Prof. Dr. Bahir Selçuk
Doç. Dr. Serdar Ünal
Doç. Dr. Yener Lütfü Mert

Genel Yayın Yönetmeni: Berkan Balpetek
Kapak ve Sayfa Tasarımı: Duvar Design
Baskı: Aralık 2021
Yayıncı Sertifika No: 49837
ISBN: 978-625-7502-77-1

© Duvar Yayınları
853 Sokak No:13 P.10 Kemeraltı-Konak/İzmir
Tel: 0 232 484 88 68

www.duvaryayinlari.com
duvarkitabevi@gmail.com

Baskı ve Cilt:REPRO BİR
Repro Bir Mat Kağ. Rek. Tas. Tic. Ltd. Şti.
İvogsan 1518. Sokak 2/30 Mat-Sit iş Merkezi Ostim
Yenimahalle/Ankara

Kapsayıcı Çeviri İnceleme Modeli ve Uygulama Sonuçları:
Devrim Öyküleri 349
Nilüfer DENİSSOVA

Grup Dinamiği ve Karar Verme 367
NURİ BALOĞLU

Takım Liderliği ve Yönetimi 383
NURİ BALOĞLU

Liberal Dönüşüm Ve Turgut Özal'ın Medya ile İlişkileri 401
Oğuz Han ÖZTAY, Taylan MARAL

Erdemli Bir Mal Olarak Covıd-19 Aşısının Reddine Yönelik
Günah Vergisi Önerisi 415
Öner GÜMÜŞ

Tokat'ta Restorasyonu Yapılan Bir Sivil Yapı Örneği:
Pazar Hükümet Konağı 427
Uğur DEMİRBAĞ

Armington Fonksiyonu ve İkame Esnekliği:
Türkiye Ekonomisi Üzerine Sektörel Bir Analiz 443
Muhammet Rıdvan İNCE

Finansal Planlama Tekniği Olarak Satış Odaklı
Maliyet Hacim Kar Analizi: Bir Uygulama 457
Muhammet Sait IŞILDAK

Osmanlı ve Rönesans İtalya'sı Sanat Felsefelerinde Ortak Kaynaklar 473
Nazende YILMAZ

Finansal Sıkıntı Göstergesi ile Küresel Piyasa Endeksleri
Arasındaki İlişkinin Analizi 493
Nesrin ÖZKAN

Kapsayıcı Çeviri İnceleme Modeli ve Uygulama Sonuçları: Devrim Öyküleri[1]

Nilüfer DENİSSOVA[2]

1 Bu çalışmanın kuramsal bölümünün alındığı kaynak: Denissova, N. (2015). Kültür Politikası ve Yazın Çevirisi. N.V. Gogol Ölü Canlar Yapıtı. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çeviribilim Ana Bilim Dalı Çeviri Bilim Dalı. Danışman: Doç. Dr. Betül Parlak

2 Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü.
ORCID: 0000-0003-4276-7392, e-posta: ndenissova@anadolu.edu.tr.

I. GİRİŞ

"Çeviribilimde kültürel dönüş" (cultural turn in Translation Studies) olarak bilinen hareketlilik, sosyokültürel çerçeve içinde ele alınan çeviri araştırmalarıyla 80'li-90'lı yıllardan bu yana akademik alanda hız kazanır. Söz konusu dönüş genellikle *Manipülasyon Ekolü* olarak bilinen akademik oluşumla ilişkilendirilir. Ekolün doğuşunun 70'li yıllarda düzenlenen üç konferansta gerçekleştiği kabul edilir (Hermans 1999: 11-16). Bu konferanslarda ve ardından yayınlanan bildiri, makale ve dergi forumlarında ekolün kuramsal temelinin kurulduğu kabul edilir.

Kuram tartışmalarıyla birlikte araştırmanın tarihsel, söylemsel ve metinsel boyutlarını bir araya getirebilecek bütünlüklü yöntem arayışları da devam eder. Gerçek çeviri örneklerini geniş kültürel bağlam içinde ele alınmasına olanak verecek bütünlüklü ve bilimsel bir yöntemin arayışı akademik dergilerin sayfalarına yansır. 1998 yılında *Meta* dergisi, özel sayısını bütünce temelli yaklaşımlara ayırır;[1] çeviribilimde disiplinlerarası ortak zemin arayışı ise *Target* dergisinin sayfalarında 2000 yılında başlayıp sonraki yılda da devam eden forum tartışmasına dönüşür.[2]

2006 yılına gelindiğinde Mary Snell-Hornby, *Turns in Translation Studies* başlıklı kitabının son bölümünde (2006: 149-170), çeviribilim alanındaki kaynak odaklı yaklaşımın savunulması (Berman 2004, Venuti 2008) ve özellikle dilbilim temelli metinsel inceleme modellerinin yeniden gündeme gelmesi "çeviribilimde U-dönüşü" olarak değerlendirir:

> Bu izlenimim ve sarkacın geriye doğru gittiğine ilişkin gözlemim, 2001 yılında düzenlenen 3. EST Kongresinin kapanışında benim açımdan onaylanmıştır. […] Son 30 yıldır devam eden tartışmaları bilen herkes için en sarsıcı olan ise hem konferans programının başlığında hem de kapanış oturumu sırasında paylaşılan görüşlerde öne çıkan "Dilbilime Dönüş" eğilimi olmuştur. Dijital bütüncenin kullanımını bile (4.1.2.) dilbilimden alınan bir ödünç olarak görmek olası iken "tümel çeviri işlemleri" konusu (Toury 2001, Mauranen ve Kujamaki 2004) … akademik alanda yeniden canlandırılmıştır (Snell-Hornby 2006:151-152).[3]

Karşılaştırılmalı metinsel-dilsel inceleme aşamasını da içeren bu çalışmadaki esas görüş, söz konusu modelinin araştırmanın odağını kültürel perspektiften dilbilimsel perspektife kaydırmayacağı yönündedir. Çevirinin ait olduğu dönemin tarihsel arka planının, çeviri üzerine oluşan söylemin ve doğrudan çeviri metninin bir arada incelenmesi karmaşık çeviri olgusunun daha iyi anlaşılmasını sağlayabileceği düşünülmüştür. Asıl olan, betimleyici bakış açısını yitirmeden tarihsel ve söylemsel bulgularını ampirik metinsel verilerle destekleyebilmek ve erek metin 'nasıl olmalı' değil, nasıl olduğu ve neden böyle olduğu sorularına yanıt aramaktır.

---

[1] Meta: Translators' Journal, C.43, No:4, Aralık 1998 (Çevrimiçi)
http://www.erudit.org/revue/meta/1998/v43/n4/index.html (Ekim 2021)

[2] Target. International Journal of Translation Studies, C.12, No:1&2, 2000. C.13, No:1&2, 2001

[3] Aksi belirtilmedikçe İngilizce ve Rusçadan yapılan bütün çeviriler bölüm yazarına aittir.

II. İNCELENEN ÇEVİRİ

Bu çalışmanın uygulama bölümü için seçilen çeviri, Ali Rıza Dırık tarafından derlenen ve çevrilen, 2017 yılında Dipnot Yayınlarından çıkan *Devrim Öyküleri* adlı bir öykü seçkisinden alınmıştır. Mihail Zoşçenko'ya ait olan *Aristokrat Kadın* (*Аристократка*, 1923) başlıklı öykü orijinal dili olan Rusçadan çevrilmiştir.[4] Genel olarak bu seçkinin ve özel olarak bu öykünün seçilmesinin nedenleri şöyle sıralanabilir: Gerek seçkinin adı gerekse kapak tasarımı – kitabın kapağında siyah ve bordo tonlarında resmedilmiş bir orak ve çekiç yer almakta – bu seçkiyi otomatik olarak siyasi spektrumunun sol kanadında konumlandırır. Arka kapak yazısı da aynı izlenimi güçlendirecek niteliktedir (ayrıntılı sonuçlar ilgili bölümünde sunulmuştur). Yazarlar kendi döneminin önde gelen yazarlarından olup yetkin bir kişi tarafından derlenmiş gibi görünmekte; bununla birlikte ön kapakta yer alan isimlerinin yazılışlarında bazı yanlışlıklar göze çarpmaktadır. Bir başka deyişle ön kapağın tasarımında bile bir tutarsızlık söz konusudur.

Aristokrat Kadın başlıklı öykü mizah yönü güçlü bir toplumsal hiciv olarak tanımlanabilir. Öykü, bir kişinin anlatımı biçiminde düzenlenmiştir. Bir binada tesisatçı olarak çalışan baş karakter Grigoriy İvanoviç, aynı binada oturan bir kadınla operaya gitme hikayesini anlatır. Bu anlatıcının toplumsal konumu, eğitim seviyesi ve diğer özellikleri yalnızca kullandığı dil üzerinden anlaşılabilmektedir. Yüksek eğitimli insanların konuşma tarzına özenen, ancak kendisi düşük eğitimli olan bu anlatıcının konuşması bir yandan birçok dilbilgisel ve biçemsel (stilistik) hata içerirken öte yandan günlük dilde kullanılmayan ve bu nedenle güldürücü etki bırakan resmi ifadeler içermektedir. Metnin bu özellikleri hem çözümleme hem aktarma aşamasında çevirmene meydan okumaktadır. Bu durum ve ön kapakta gözlemlenen tutarsızlıklar araştırmacının seçimini belirlemiştir.

III. İNCELEME MODELLERİ. LAMBERT – van GORP MODELİ

Doğrudan çeviri ürününe, erek metne odaklanan, onu çeşitli açılardan değerlendirmeyi hedefleyen birçok model bulunmaktadır. Hazırlık aşamasında House (1997), Nord (1991), van Leuven-Zwart (1989, 1990), Munday (2002) gibi modeller kısa bütünceler üzerinde denenmiş ve sonuç olarak Lambert-van Gorp modelinde[5] karar kılınmıştır. Bu seçimi modelin daha iyi ya da daha kötü olması değil, konu ve incelenecek materyalin hacmi açısından uygunluğu belirlemiştir. Nord ve van Leuven-Zwart gibi dilbilim kökenli modeller, detaylı bir mikro-düzey incelemesi olanağını sunmakla birlikte verileri betimleme ve kültürel

[4] Kaynak metin: Зощенко, М. (2019). Юмористические рассказы. Эксмо, Москва, с. 15–19.

[5] Model ilk kez şu kaynakta yayımlanmıştır: José Lambert, Hendrik van Gorp, "On Describing Translations", The Manipulation of Literature: studies in literature translation**,** Ed. Theo Hermans, 1985, s. 42-54. Modelin gözden geçirilmiş versiyonu ve tartışması burada yer almıştır: José Lambert, "Models for Descriptive Research: 1976-1996", Translations: (Re)shaping of literature and culture**,** Ed. Saliha Paker, Boğaziçi University Press, 2002, s. 195-214. Bu çalışmada ağırlıklı olarak şu kaynaktan yararlanılmıştır: José Lambert (with Hendrik van Gorp, 1985), "On Describing Translations", Functional approaches to culture and translation: Selected papers by Jose Lambert, Ed. Dirk Delabastita, Lieven D'hulst and Reine Meylaerts. Benjamins Translations Library, 2006. S. 37-48

bağlamla ilişkilendirilme noktasında yetersiz bulunmuştur.[6] Munday'ın (1998, 2002) önerdiği Wordsmith yazılımının kullanımı sözcük seçimleri düzeyinde kapsamlı istatistiksel verilerin toplanmasını sağlamış ancak bölüm, paragraf, tümce gibi çeşitli sözce türleri için ayrı bir inceleme gerektirmiştir. House modeli, özellikle dil kesiti (durumdil)[7] değişimlerini inceleme kapsamına alması bakımından kullanışlı bulunmuştur ancak sonuç olarak Lambert-van Gorp'un *On Describing Translation* başlıklı yazılarında önerdikleri model aşağıda belirtilen nedenlerde yeğlenmiştir.

Modelin temeli, ilk olarak Lambert & Lefevere 1977'de sunulan ve bu makalede alıntılanan bir şema üzerine kurulur. Şemada kaynak ve erek yazınsal dizgede yer alan Yazar 1, Metin 1, Okur 1 ve Yazar 1'…, Metin 1'…, Okur 1' gibi öğeler bulunur (kaynak dizge için; erek dizgede aynı öğeler Y2, M2, O2 olarak numaralandırılmıştır). Öğeler arasındaki tüm bağlantılar, değişken, esnek ve açık oluşlarını vurgulamak amacıyla kesik çizgiyle gösterilmiştir. Yazınsal dizgeler arasındaki ilişki ise ≈ /= simgesiyle aktarılmıştır. Kaynak-erek iletişiminin biçimi kesin olarak öngörülemez; [≈ /= simgesi] açık bir bağlantı türünü ifade eder, onun gerçek doğası ise çevirmen davranışlarının öncellikleriyle şekillenir. [Öncelikler] ise erek dizgenin baskın normlarıyla belirlenir. [Lambert-van Gorp 2006:39]

İlişki çeşitleri ise şu formüllere göre incelenir: M1-M2 (özgün metin ve çevirisi). Y1-Y2 (kaynak ve erek metinlerin yazarları arasındaki ilişki), Y1≈ /=M1, Y2≈/=M2 (yazarların metinlere karşı olan niyetleri (intentions) ve niyetler arasındaki bağlılaşım (correlation)). M1-O1≈ /= M2-O2 (iki dizgenin edimbilimsel durumları ve okur alımlaması). Y1-Y1' ve Y2-Y2' (yazarların dizge içinde diğer yazarlara göre konumları). M1-M1' ve M2-M2' (metinlerin dizge içinde diğer metinlere göre konumları). Erek dizge-yazın dizgesi ilişkisi ve Yazın Dizgesi 1-Yazın Dizgesi 2 ilişkisi.

Böylelikle bu temel, bu araştırma için benimsenen dizge, metin, yazar/çevirmen, okur öğelerini içerir ve kültürel arka plan inceleme modeliyle organik olarak bütünleşir. Model, genelden özele, makro düzeyden mikro düzeye doğru hareket etmektedir. Ancak önceliğin makro düzeyde olduğu vurgulanmalıdır; bunu dengelemek çabasıyla mikro düzey incelenmesi aşamasında ek bir gereç kullanılmıştır.

Belli bir yapılandırılmayla birlikte bu model esnek ve açıktır: Kabul edilir-yeterli, kaynak odaklı-erek odaklı gibi karşıtlıkları kullanmakla birlikte şu düşüncenin altını çizer:

---

[6] "Van Leuven-Zwart'ın iki bölümlü betimleyici/karşılaştırılmalı model, başlangıçta ne kadar gelecek vadeden olsa da tüm taksonomilerin tipik sorunlarını barındırır. Aşırı derecede karmaşıktır, kesin ve tekrarlanabilir bir sınıflandırmaya elverişli olamayacak kadar yüksek sayıda (37'e kadar) kayma kategorisini içerir ve dilbilimsel kaymaları anlatı ve söylem gibi daha yüksek düzeydeki kaymalarla ilişkilendirme işlemini otomatik olarak, yakın eleştirel inceleme yapmadan gerçekleştirir." (Munday, 2002:77)

[7] M. Halliday (1978:27) durumdili (register) şöyle tanımlar: "Durumdil, dilin işlevsel bir değişkesidir." Ayrıntılı tartışma için ayrıca bkz.: Hatim & Mason (1990: 36-53. Context in Translating: Register Analysis). Newmark'ın ise durumdil için verdiği tanım şöyle (1998:284-5): "Belli bir anda oluşan ve belirli bir resmiyet derecesi, duygu tonu, zorluk, lehçe ve toplumsal sınıf; bazen de yaş ve cinsiyet gibi diğer etkenlerle de betimlenen 'toplumsal' dilin bir değişkesidir."

…hiçbir çeviri etkinliği kabul edilir ve yeterli dilemmasıyla tümüyle uyumlu değil. Örneğin, biçemsel özellikler ağırlıklı olarak erek odaklı iken sosyokültürel referanslar kaynak dizgeden alınmış olabilir (a.y.)

Nitekim bu model, inceleme konusu olan metne göre uyarlanabilir ("bir doğma olarak değil, bir gereç olarak" sunulur. 2002: 204). Modelin zayıf noktaları ise Lambert'in kendisi tarafından sonraki yıllarda işaret edilmiştir (Lambert 2002: 211-214); bu araştırma, eleştiri konusu olan konulara karşı (ikili yaklaşımın kısıtlayıcılığı ve mikro-düzey incelenmesi aşamasının yeterince geliştirilmemiş olması) temkinli davranılarak yürütülmüştür. Model; ön hazırlık aşaması, makro düzey, mikro düzey ve dizge bağlamı içinde yorumlama aşamasını içermektedir (Lambert 2006: 46-47). Her aşama için bir soru listesi önerilmiştir; listeler, inceleme nesnesine (örnek çeviri metnine) göre uyarlanmıştır.

Dizgesel bağlam içinde yorumlama aşamasını geliştirmek ve güçlendirmek için aynı biçimde üç basamaklı olan bir teknik önerilmiştir. İlk aşamada yazarın ve eserin alıcı dizge içindeki konumuna ilişkin bilgi toplanmış, ikinci aşamada yayınevi ve çevirmen profiline bakılmış, çevirmenle bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Son aşamada ise en bilinen çevrimiçi kitap satış sitelerindeki okur yorumlarına odaklanılmış, satış rakamlarıyla ilgili bilgi aranmıştır.

IV. YÖNTEM

Böylelikle, bu çalışmada uygulanacak olan araştırma modeli, her biri üç aşama içeren iki temel alandan oluşmaktadır. Metinsel inceleme alanı Ön Hazırlık, Makro-düzey İncelemesi ve Mikro-düzey İncelemesi aşamaları içermektedir. Kültürel arka plan alanı ise – örnek çeviriye uyarlanmış şekliyle – Yazar-Eser, Çevirmen-Yayınevi ve Okur aşamalarını barındırmaktadır.

1. Metinsel İnceleme Alanı. Ön Hazırlık.

Bu aşamada çevirinin yan metinleri (Lambert-van Gorp *metatexts* terimini kullanır) incelenir. Bu çalışmada kullanılan soru listesi aşağıda yer almaktadır:

Kitap, bir dizi kapsamında mı basılmıştır?
Metin, çeviri olarak tanımlanmış mıdır? Nerede ve hangi biçimde?
Çevirmenin adı yazılmış mıdır? Nerede ve hangi biçimde? (X dilinden Y tarafından çevrilmiştir/X dilinden uyarlanmıştır/Prof.Dr. X tarafından çevrilmiştir)?
Çevirinin özgün dilden yapıldığı vurgulanmış mıdır?
Yapıtın yazınsal türü belirtilmiş midir? Evet ise kaynak metindeki gibi mi, farklı mı?
Bu bir tam çeviri midir, kısmi çeviri midir?
Önsöz, sonsöz, ek açıklamalar, dipnotlar, sonnotlar var mıdır? Kim tarafından yazıldığı/çevrildiği belirtilmiş midir? İçerikleri nelerdir, çeviriye ve okura hangi yönden ve hangi biçimde etki etmeyi amaçlar, v.d.?

2. Makro-düzey incelemesi (Tümce üstü düzey).

Ön hazırlık aşamasında edinilen bilgileri derinleştirme amacını güden bu çalışma süreci sadece *Aristokrat Kadın* öyküsünün bölüm ve paragraf düzeyinde

gerçekleşmiştir. Bu noktada, sunulan genel çerçeveye bu araştırmaya uygun bir soru listesi ekleyerek devam etme kararı alınmıştır. Sorular, kaynak metnin yapısal özelliklerini göz önünde bulundurularak şöyle hazırlanmıştır:

Çeviri için hangi kaynak metnin (metinlerin) kullanıldığı belirtilmiş midir?
Bölümler korunmuş mudur? Başlıkları, rakamlar, vb. nasıl belirtilmiş?
Atlanan, eklenen, kısmen veya tümüyle birleştirilen bölümler söz konusu mudur?
Paragraflar korunmuş mudur?
Karakterlerin konuşması nasıl belirtilmiştir (çift tırnak, tek tırnak, tire, vd.)?
Erek metinlerde paragraf düzeyinde kaynak metne ve birbirlerine göre değişiklikler söz konusu mudur?
Atlanan, farklı biçimde düzenlenen paragraflar var mıdır?

3. Mikro-düzey incelemesi (Tümce ve sözcük düzeyi)

Lambert-van Gorp modeli mikro-düzey araştırması için açık uçlu bir listeyle sözcük seçimleri, dilbilgisel yapılar, konuşmanın aktarım biçimleri (doğrudan, dolaylı), anlatı, perspektif ve bakış açısı, etken/edilgen çatı, kip, argo, jargon, şive, ağız kullanımları gibi çeşitli kaymalara odaklanmayı önerir. Çalışmamızda, bu kategorileri de kapsayacak daha farklı bir teknik kullanılmıştır. Kaynak tümce-erek tümce arasındaki karşılaştırmalı analiz sürecinde dilbilgisileştirme (grammaticality, bkz. Baker 1993: 244) ve biçimsel eşdeğerlik gibi iki işlemin belirgin ölçüde öne çıktığı görülmüştür. Bu nedenle mikro-düzey incelemesinde bu iki işlemin kullanım biçimlerine ve sıklıklarına odaklanılmıştır.

Bu çalışmada dilbilgisileştirme olarak adlandırılan işlemi Baker bir çeviri tümeli olarak görür.[8] Ona göre çevirmenler, kaynak metinde görülen sıra dışı dil kullanımları daha ölçünlü, düzeltilmiş biçimiyle çevirmeye eğilimlidir. Böylelikle kaynak metindeki bir hatalı kullanım düzeltilerek doğru Türkçeyle aktarıldığı durumlar bu kapsamda değerlendirilmiştir.

W. Koller'den ödünç alınan biçimsel eşdeğerlik şöyle tanımlanır:

> "…kaynak metinde yer alan metaforlar, süslemeler, dil oyunları ve buna bağlı dilsel ve üslupsal özelliklerin tümü hedef metne uygun karşılıklar aranarak aktarılmalıdır. Bu eşdeğerlik türünde, anlatıma bağlı olan bütün dil unsurları dikkate alınmak zorunda olduğundan *anlatımsal eşdeğerlik* türüyle paralellik içerdiği görülmektedir." (Koller 1982: 187 aktaran Soysal 2012:1424)

[8] Çeviri tümelleri (translation universals) tartışması bu çalışmanın kapsamı dışına çıkan, fazlasıyla eski ve geniş bir tartışmadır. Örneğin, Pym'in (2005) başta belirtikleştirme olmak üzere tümellik iddiası bulunan işlemlerinin yeterince kesin bir açıklamaya henüz kavuşmadıklarının altını çizer ve bu düşüncesini örneklerle destekler. Ona göre bu işlemlerin çevirinin her türü ve durumu için istisnasız olarak geçerli olup olamayacaklarını söylemek için henüz çok erkendir; konu, Pym'in de vurguladığı gibi daha derin bilimsel araştırmaya gereksinim duymaktadır. Araştırmacı, çevirmenlerin uyguladıkları işlemleri bir tür risk yönetimi olabileceğini söyler. Erek dizgede "akıcı, kolay okunan, kolay anlaşılan" çevirinin "iyi çeviri" olarak kabul edildiğini bilen çevirmen, statü ve maddi gelir kaygılarıyla çevirisini daha belirtik hale getirebilir. Ya da kaynak metnini çözümlemede zorlandığı, onu doğru anladığından veya doğru aktarabildiğinden emin olmadığı durumlarda daraltılmış, örtük bir erek metin ortaya koyabilir. Konuyla ilgili diğer kaynaklar: Mauranen & Kujamäki, 2004 içinde Bernardini-Zanettin, Chesterman, Toury, Pápai; Øverås 1998, Halverson 1998, Blum-Kulka 2004)

Diğer ifadeyle bu işlem bir önceki işlemin tersidir. Anlatıcının konuşmasındaki dilbilgisi ya da biçem hataları düzeltilmeden, benzer ölçüde 'yanlış' bir Türkçe karşılığıyla çevrildiği durumlar bu kapsama alınmıştır.

4. Kültürel Arka Plan Alanı

Bu aşamada inceleme için seçilen öykünün ve yazarının Türkiye'de ne kadar bilindiğine, daha önce çevrilip çevrilmediğine, yazınsal değeri dışında siyasi ya da ideolojik ek değerler, ek anlamlar taşıyıp taşımadıklarına odaklanılmıştır. Ardından çevirmenle bir görüşme gerçekleştirerek sürece ve sonuca ilişkin görüşü sorulmuştur. Son olarak öykünün (yazarın, seçkinin) okuruyla ve onun değerlendirmeleriyle ilgili dış metinler (okur yorumları, eleştiri yazıları, vb.) aranmıştır.

Bu verileri ön hazırlık ve makro-düzey aşamalarında elde edilen verilerle birleştirilerek bütünlüklü metinsel yoruma ulaşılmaya çalışılmıştır. Söz konusu bütünlüklü yorumda erek metinde ağırlıklı olarak uygulanan çeviri stratejisi belirlenmiş ve çevirmenle yapılan görüşme sonucunda elde edilen bilgilerle ayrıca desteklenmiştir. Genel olarak çağdaş Rus yazınına, spesifik olarak öykü yazarına ve doğrudan sürecin içinde olan çevirmen ve yayınevine ilişkin bilgiler, metinsel verilerle birleştirilerek yorumlanmış, modelin kullanışlı olup olmayışı, güçlü ve eksik yönleri çalışmanın son bölümünde tartışılmıştır.

Böylelikle araştırma modeli son olarak aşağıdaki şemada gösterildiği gibi biçimlenmiştir:

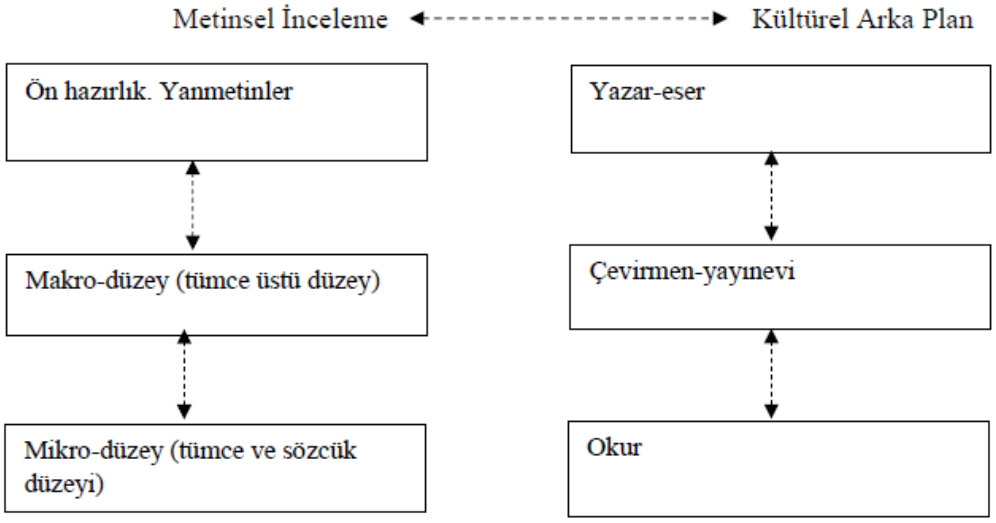

V. BULGULAR VE YORUM

Araştırmada elde edilen veriler Yöntem bölümünde sunulan şemaya göre alt başlıklar şeklinde düzenlenmiştir.

1. Ön Hazırlık

Kitap, bir dizi kapsamında basılmamıştır. Ön kapakta "Rusça'dan derleyen ve çeviren Ali Rıza Dırık" açıklamasıyla hem çevirmenin ismi hem çevirinin hangi

dilden yapıldığı vurgulanmıştır. *Devrim Öyküleri* başlığı aynı zamanda kitabın içindeki yapıtların yazınsal türü hakkında da bilgi vermektedir. Derlemeye dahil edilen ve isimleri ön kapakta yer alan yazarlar ise şunlardır: Nikolay Tihonov, Aleksandr Kuprin, Maksim Gorki, Aleksandr Neverov, Mihail Zoşçenko, Panteleymon Romanov, Mihail Şolohov, Valentin Katayev, Mihail Bulgakov ve Aleksandr Serafimoviç.

Aralarında Türkiye'de iyi bilinen Gorki, Şolohov, Bulgakov gibi isimlerin yanı sıra Neverov, Romanov, Serafimoviç gibi daha az bilinen isimler de vardır. Bunun dışında bu yazarlardan bazıları piyes ve deneme yazarlığı gibi farklı alanlarda çalışmalar yapmıştır. Bu bağlamda alıcı kültüre tanıtılmış olmaları hiç kuşkusuz önemli ve olumlu bir adımdır.

Bununla birlikte yazarların isimlerinde bazı yanlışlıklar ve tutarsızlıklar göze çarpmaktadır: Tihonov'un adı iki kez iki farklı biçimde yazılmıştır: Nikolay Tihonov ve Nikolay Semyonoviç Tihonov. Romanov'un adı da aynı biçimde iki defa verilmiştir. Aleksandr İvanoviç Kuprin'in adı İvanoviç Kuprin olarak eksik yazılmıştır. İlk iç sayfalarda yazar isimleri bir kez daha sıralanmış ancak ön kapakta belirtilmiş olan Mihail A. Bulgakov'un ismi buradaki listede yer almamıştır. İçindekiler bölümüne bakıldığında da Bulgakov'un herhangi bir öyküsünün derlemede yer almadığı görülmüştür. Özetle, ön kapak, iç sayfalar ve içindekiler bölümlerinde dikkatsizlikle ya da iletişim eksikliğiyle açıklanabilecek yanlışlıklar söz konusudur. Öte yandan, daha önce belirtildiği gibi, yazar ve öykülerin bilgili bir yaklaşımla seçildiği gözlemlenmiştir.

Kitabın ön ve arka kapağı okuru yönlendiren ve belli açıdan etkilemeye çalışan bazı öğeler içermektedir. Yukarıda da açıklandığı gibi ön kapaktaki orak çekiç resmi ve aşağıda alıntıladığımız arka kapak yazısı kitabın siyasi tavrını net bir biçimde ortaya koymaktadır:

> Bundan 100 yıl önce St. Petersburg'da ayaklanan işçiler Çar'ın sarayına girdi ve kurtuluş arayışındaki insanlığa bir kapı aralandı, başka bir dünyanın mümkün olduğunu gösterdi. […] Elinizdeki kitap, insanlık tarihinin en büyük toplumsal değişim hareketlerinden biri olan 1917 Ekim Devrimi'nin 100. Yıldönümün vesilesiyle, okuru o anın ruhuyla hemhal kılmayı amaçlayan bir bölük öyküden oluşuyor. Bu öykülerde devrimin ayak seslerini duyan egemenlerin telaşına, ezilenlerin coşkusuna, kimileyin yaşanan hayal kırıklıklarına tanık olacak, yeni bir dünya arayışına ilişkin bu büyük deneyimi edebiyatın gücüyle duyumsayacaksınız. […]

Son olarak, kitapta çevirmene ya da başka bir kişiye ait bir ön söz, son söz verilmemiştir. Az sayıda, (ç.n.) olarak işaretlenen dipnotlar söz konusudur. Bunlar, Rus ağırlık ve ölçü birimleri, bazı gelenekler ya da tarihi kişilikler hakkında bilgi vermektedir. Doğru ve yerinde olan bu açıklamalar çevirmenin kaynak kültürünü ve tarihini iyi bildiğine işarettir.

Böylelikle ön hazırlık aşaması şu yorumla tamamlanabilir: Kitap, belli bir tarihsel olayın bir çeşit kutlaması olarak hazırlanmış gibi görünmektedir. Yazar ve eser seçimleriyle dipnotlar konu uzmanı bir kişinin çalışmasına işaret ederken

isim yazılışlarındaki yanlışlıklar akıllarda soru işareti bırakmaktadır. Bu sonuçlar çevirinin tamamına karşı çelişkili ve temkinli bir tutum oluşturur.

2. Makro-düzey incelemesi (Tümce üstü düzey).

Kaynak metin kısaltılmadan çevrilmiş, paragraf ya da tümce düzeyinde herhangi bir çıkarma yapılmamıştır. Bir diyalog olarak düzenlenen metinde karakterlerin sözleri kısa çizgiyle başlatılmıştır. Erek metinde ise bu sözler çift tırnak içinde verilmiştir. Erek dizgenin dilbilgisi kurallarına uyma amaçlı yapıldığı görülebilecek bu değişiklik dışında makro-düzeyde herhangi bir değişiklik saptanmamıştır. Erek metinde dipnotlar yer almamıştır.

3. Mikro-düzey incelemesi (Tümce ve sözcük düzeyi)

Karşılaştırmalı çözümleme aşamasında toplamda 120 örnek elde edilmiştir.[9] Örnekler arasında olumsuz kay(dır)ma (Berk 2005: 140) tespit edilmemiştir. Yirmi dilbilgisileştirme ve yirmi beş biçimsel eşdeğerlik örneği saptanmıştır. Tek başına bu sayılar bile erek metnin bir ölçüde 'düzeltilmiş' olmakla birlikte biçimsel eşdeğerliği sağlayan bir çalışma olduğu gösterir. Her işlemle ilgili örnekler aşağıda sunulmuştur.

A. Dilbilgisileştirme Örnekleri

-1-

KM: Дескать, как у вас, гражданка, в смысле порчи водопровода и уборной? Действует?
— Да, — отвечает, — действует.

EM: Güya, su tesisatınız ve tuvaletinizde tamir işi yok ya, yurttaş? Çalışıyorlar mı? "Evet," diyor, çalışıyor.
Yorum: Bu örnekte özneyle (порча – arıza, bozulma) yüklem (действует – çalışıyor) arasında mantıksal uyumsuzluk söz konusudur. Karakterin uzun ve resmi bir tümce kurma çabası bir kez daha dilbilgisel ve mantıksal kargaşayla sonuçlanmıştır: "Güya su tesisatınızın ve tuvaletinizin arızası bakımından durum nedir, yurttaş? Çalışıyor mu?" Erek metinde bu uyumsuzluk "su tesisatınız, tuvalet, tamir işi" ve "çalışıyorlar" gibi sözcük seçimleriyle giderilmiştir.

-2-

KM: И зуб во рте блестит.
EM: Ve ağzında dişi parlıyor.
Yorum: "…во рте" (doğrusu во рту) biçiminde yazılan yanlış ad çekimi erek metinde düzeltilmiştir.

-3-

KM: Сели в театр.
EM: Yerlerimize oturduk.

[9] Bir arada incelenen kaynak tümce ve onun çevirisi olan erek tümce(ler) örnek olarak adlandırılmıştır. Kullanılan kısaltmalar: KM (kaynak metin), EM (erek metin).

Yorum: Sözcüğü sözcüğüne çevirisi "Tiyatroya oturduk" olan tümce erek metinde doğru biçimde verilmiştir.

-4-

KM: Сижу на верхотурье и ни хрена не вижу.
EM: Yukarıda oturuyorum ve hiç bir şey göremiyorum.[10]
Yorum: Kaynak tümcede 'yukarıda, üstte' anlamında aslında Rusya'da bir şehir olan Verhoturye (Верхотурье) sözcüğü kullanılmıştır (verh/верх – üstü, yukarısı). Bunun yanı sıra tümcede 'hiçbir şey' anlamında oldukça daha kaba, sokak argosundan bir sözcük yer almıştır. Erek tümcenin diliyse ölçünlü ve kurallıdır.

-5-

KM: А она испужалась.
EM: Kadın da korktu.
Yorum: "…испужалась" (doğrusu испугалась) biçiminde yazılan yanlış, kültürel gelişmişlik düzeyi düşük insanların konuşmasına özgü eylem çekimi erek metinde düzeltilmiştir.

B. Biçimsel Eşdeğerlik Örnekleri

-1-

KM: Ну, а раз она мне и говорит: — Что вы, — говорит, — меня все по улицам водите? Аж голова закрутилась.
EM: Bir ara, birden bana diyor ki: "Neden beni sokaklarda süründürüyorsunuz? Başım döndü, ayol.
Yorum: "sokaklarda süründürmek" ve "ayol" gibi sözcük seçimleri biçim ve dil kesiti bakımından eşdeğer bir çeviri ortaya çıkarmıştır.

-2-

KM: Который мой — внизу сидеть, а который Васькин — аж на самой галерке.
EM: Benim biletimin numarası aşağıya, Vaska'nın bileti de taa balkondaymış.
Yorum: Kaynak metindeki hatalı konuşma biçimi (biletimin numarası aşağıya) korunmuştur.

-3-

KM: И вдруг подходит развратной походкой к блюду и цоп с кремом и жрет.
EM: Ve bir anda iç gıcıklayıcı hareketlerle tabağa yaklaşıp kremalı bir dilimi aldığı gibi tıkınmaya başlıyor.
Yorum: "iç gıcıklayıcı hareketler" ve "tıkınmak" gibi sözcük seçimleri dilbilgisel ve biçemsel hataların aktarımı bakımından kaynakla eşdeğerdir.

-4-

KM: А денег — с гулькин нос.
EM: Para, devede kulak.
Yorum: Bir deyim, eşanlamlı bir deyimle karşılanmıştır.

[10] Orijinal yazım ve noktalama korunmuştur.

-5-

KM: Это ваши смешные фантазии.
EM: Bunlar sizin gülünç fantazileriniz.
Yorum: Erek metinde seçkin bir konuşmayı taklit etmeye çabalayan karakter bir sözcüğü yanlış telaffuz etmektedir. Oysa kaynak tümcede ilgili sözcük doğru yazılmıştır. Bu işlem başka bir yerdeki dilbilgisileştirmeyi telafi etmek ve genel eşdeğerliğe yaklaşmak amacıyla uygulanmış olabilir.

Bulgulardan ve örneklerden anlaşıldığı gibi incelenen çeviri kaynak metnin biçemsel yapısını büyük ölçüde yeniden oluşturmayı başarmıştır. Kaynak metnin ayırıcı özelliklerini doğru çözümleyen çevirmenin eşdeğer çeviriyi ortaya koymak için uğraş verdiği ve çoğu zaman başarılı karşılıklar bulduğu açıktır. Ön hazırlık aşamasında tespit edilen bazı tutarsızlıklar çalışmanın geneline karşı temkinli yaklaşmamızı sağlamıştı. Ancak mikro-düzey incelemesi bu kuşkuların gereksiz olduğu ortaya koymuştur: İncelenen çevirinin biçimsel ve estetik eşdeğerlik derecesi yeterince yüksektir.

4. Yazar-eser

Mihail Zoşçenko'nun (1894-1958) Rus yazın dizgesinde XX. yüzyıl ve toplumsal hiciv dendiğinde akla gelen ilk isim olduğunu söylemek abartı olmayacaktır. Yazınsal yelpazesinde çocuk kitaplarının, piyeslerin, psikolojik kısa romanlarının da bulunmasına rağmen yazar öncelikle bir mizah ustası olarak bilinir. Kaderi trajiktir. 20'li- 30'lu yıllarda rejim tarafından onaylanan ve desteklenen, öyküleri köklü edebiyat dergilerinde çıkan, kitapları çok satanlar arasına giren Zoşçenko 40'lı yıllardan başlayarak Anna Ahmatova ile birlikte Sovyet karşıtlığı suçlamasıyla hor görülen, sürülen bir figür haline gelmiştir. Suçlamaları kabul etmeyen, rejimle anlaşmaya yanaşmayan Zoşçenko, yazarlıktan elde ettiği gelirleri kaybederek son yıllarını sıkıntılar ve hastalıklarla geçirmiştir.

Aristokrat Kadın yazarın bir anlamda kartviziti haline gelen öyküsüdür. 1924 yılında yeni bir öykü kitabını yayınlayan Zoşçenko kitaba bu öykünün adını vermişti. Yayınlandığı sırada çok ses getirmiş olan *Aristokrat Kadın*, halen en çok bilinen öykülerindendir. Burada olduğu gibi diğer öykülerde de başkarakter yüzeysel ve sığ görüşleri olan, küçük günlük kazançlar peşinde koşan 'sıradan bir vatandaştır'. Bazen şehir hayatına uyum sağlayamamış özenti bir taşralı, bazen de kendi vasat zekasının cezasını çeken köylü bir kurnaz.

Türkiye'nin en popüler üç çevrimiçi kitap satış sitelerinde yazarın soyadıyla yapılan aramalarda üç adet öykü kitabı listelenmektedir: *Eve Giderken*, *Lastik Pabuçlar* ve *Küçük İnsan Öyküleri*. Bu sitelerin birinde yazar hakkında şu bilgiler verilmiştir:

> Zoşçenko, Rus edebiyatının en büyük gülmece (mizah) ustası. Mihail Mihayloviç Zoşçenko, zengin bir ailenin çocuğuydu, ama büyük Rus devriminde, üniversite öğrenimini yarıda kesip orduya yazıldı. Yaşadığı sürece, marangozluktan, ayakkabı tamirciliğinden tutunda, avcılığa, telefon

> memurluğuna, dedektifliğe, oyunculuğa, kâtipliğe kadar yapmadığı iş kalmadı. Daha ilk kitabıyla büyük ilgi gördü. Gorki'den sonra Rusya'nın en çok okunan, en sevilen yazarı oluverdi. Zoşçenko, yapıtlarında, içinde yaşadığı toplumun günlük yaşamından kesitler verdi. Toplum yaşamını incecik bir gülmece ustalığıyla yansıttı. Hüzünlü bir anlatımla, alaycı bir dille, toplumu alabildiğine eleştirdi. Türk Edebiyatında Aziz Nesin ne ise, Rusya için de Zoşçenko odur. […] Bu öyküler, okuyanı hem güldürüyor, hem de incecik bir hüzün, tatlı bir gönül burukluğu bırakıyor insanda. [11]

Çevrimiçi sahaf kitap satış sitesinde ise en eskisi 1939 yılına ait başka çeviriler de bulunmuştur: *Çarın Çizmeleri*, *Sinirli İnsanlar* ve *Polis Köpeği* en sık basılanlar arasındadır. Google Akademik'te yine yazar adıyla gerçekleştirilen taramada iki makale (Kandemir & Günal 2005; Gariper 2018) YÖK Ulusal Tez Merkezinde ise bir doktora tezi (Kandemir 2005) tespit edilmiştir.

Bu bulgulardan yola çıkarak Mihail Zoşçenko'nun Türkiye'de çok yaygın bilinmemekle birlikte yine de belli bir bilinirliğe sahip olduğu sonucuna varılabilir.

5. Çevirmen-yayınevi

Bu bölüm, çevirmen Ali Rıza Dırık'la 2018 yılında gerçekleştirilen sözlü ve yazılı iletişimden edinilmiş bilgilere dayanmaktadır.[12]

> 1964 Fatsa doğumlu çevirmen 1987 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih –Coğrafya Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun olmuştur. 1988 yılında M.S Gorbaçov'un 27. Kongredeki raporunu Türkçeye çeviren kişi olmuş ve aynı yıl SSCB Büyükelçiliği bünyesindeki APN'de (Агентство Печати и Новости) makale çevirmeni olarak çalışmaya başlamıştır. 1992 - 2016 yılında Rusya'nın çeşitli şehirlerinde turizm sektöründe çalışan Dırık, halihazırda Antalya'da aynı sektörde çalışmaktadır. Çeviri çalışmalarını da sürdüren Dırık'ın bugüne kadar yayınlanan kitapların listesi aşağıda sunulmuştur:
>
> Her Şey İnsan İçin: Mihail Gorbaçov (27. Kongre Raporu), Dönem Yayınları, 1988
>
> Ateşi Çalmak-4. Galina Serebryakova, Evrensel Yayınları, 1998, 2. Basım 2000
>
> Diplomasi Tarihi-5. Vladimir Potömkin (tarih, inceleme), Evrensel Yayınları, 2013
>
> Hipnozcunun Yeğeni, Yevgeni Dubrovin (roman), Evrensel Yayınları, 2014
>
> Keçiyi Beklerken, Yevgeni Dubrovin (roman), Evrensel Yayınları, 2015

[11] Çevrimiçi: https://www.idefix.com/yazar/mihail-zoscenko/s=125496 (10.11.2021 tarihinde erişilmiştir)

[12] Kişisel yazışma, 10.10.2018, nilufer.denissova@gmail.com. Yoğun çalışma temposu ve pandemi süreci nedeniyle uzun zamandır ertelemek durumunda kaldığım bu çalışmayı sonunda gerçekleştirebilmiş olmaktan memnunum. Çevirmene bu uzun bekleme süresi için özür ve teşekkür borçluyum.

Asfalttaki Mantarlar, Yevgeni Dubrovin (roman), Evrensel Yayınları, 2016
Moskova-Petuşki, Venedikt Yerofeyev (roman), Nota Bene Yayınları, 2017
Taşralı, Anton Çehov (roman), Nota Bene Yayınları, 2017
Huzur Bozan Nasreddin, Leonid Solovyov, Kor kitap, 2018
Devrim Öyküleri, Seçki, Dipnot Yayınları, 2018
Kadın Öyküleri, Anton Çehov (Seçki), Dipnot Yayınları, 2020

Kendi sözleriyle "edebiyatı, özellikle de Rus edebiyatını çok seven bir insan olduğum için Rus yazarlarıyla çok fazla zaman geçir[en]" çevirmen, bir yapıtı inceledikten sonra onu yayınevine öneren ve böylelikle çeviri sürecini başlatan kişi olduğu ifade etmiştir. Benzer biçimde *Devrim Öyküleri*'ni derleyen kişi de kendisi olmuştur. Sürecin daha ayrıntılı açıklaması ise şu şekildedir:

> Ben, Ekim Devrimi'nin 100. yılı yaklaşırken birtakım araştırmalar yapıyordum kendi çapımda. […] 2016' dan itibaren materyal arşivlemeye başlamıştım. Ben de dünya görüşünü bildiğim yazarların öykülerini araştırmaya başladım. İlk aklıma gelen doğal olarak Gorki, Kuprin, Zoşçenko, Şolohov, Panteleymon Romanov idi. […] Öyküleri derlemeyi bana bıraktılar. Çok sayıda öykü buldum, ancak, bunların çoğu kaba bir övgü, yalakalık, çocuk düzeyinde basit üslup ve kurgular içeriyordu. Benim için öykü: edebi estetik taşımalı, devrimi anlatırken nasıl savaşıldığını değil yalnızca, ayrıca devrim öncesi ve sonrası toplumsal ortamı, entelektüellerin görüşlerini, izlenimlerini, devrim sürerken oluşan sempati ya da antipatileri içermeli, devrim sonrasındaki toplumsal yaşamdan ipuçları veren anlatımlar olmalıydı. Yani, cephede kimin kimi nasıl öldürdüğü değil, devrimin sonuçlarını yansıtan öyküler olmalıydı. Özellikle Zoşçenko'nun üç ve Romanov'un iki öyküsü benim için bu anlamda biçilmiş kaftandı.
>
> Bir de öykülerde devrime yaranmaya dönük abartılı övgü dili ve devrime küfreden abartılı yergi dili olmamalıydı. Bana gerekli olan, olguların gözlemlenip güçlü bir üslupla yansıtılmasıydı. Ve sonuçta, eksik olsa da bu öyküler kaldı geriye 100'e yakın öyküyü okuyup inceledikten sonra.

Hatırlanacağı gibi daha önce *Devrim Öyküleri*'nde yer alan yazar ve öykülerin yetkin bir kişi tarafından derlendiği tespitinde bulunulmuştu. Çevirmenin bu açıklamaları bu tespiti doğrular niteliktedir. Rus yazınına samimi bir ilgiyle yaklaşan, deneyimli ve bilgili bir okur ve uzman kimliğiyle çevirmen, seçim ölçütlerini net olarak belirlemiş ve kapsamlı bir eleme sürecinden sonra bu ölçütlere uyan yapıtlar derlemiştir. Bu bulgu, süreci başlatan ve yöneten bir uzman olarak çevirmenin rolünü vurgulanması açısından anlamlıdır.

Ön kapaktaki yazım yanlışlıkların ise son düzelti işleminden sonra çevirmene dönülmemesinden, bir başka ifadeyle bir anlık iletişim eksikliğinden kaynaklanmış olduğu öğrenilmiştir. Olasılık olarak aceleyle çalışma zorunluluğuyla açıklanabilecek bu durum yayın dünyasında sıklıkla yaşanmakta ve halen çözümünü beklemektedir.

6. Okur

Evrensel gazetesinde 23 Ağustos 2018 tarihinde yayınlanan bir yazı, *Devrim Öyküleri*'yle ilgili bilgi vermektedir.[13] Fırat Turgut tarafından kaleme alınan *Edebiyatçıların Devrim Tanıklıkları* başlıklı yazı seçkiyi tarihsel ve ideolojik çerçeve içinde yorumlarken onu şu sözlerle tanıtır:

> Dipnot Yayınları tarafından Sovyet edebiyatının usta kalemlerinin Ekim Devrimi sonrası, yeni bir sistem inşa edilirken yazdığı öykülerinden derlenen "Devrim Öyküleri" kitabı bu döneme farklı bir pencereden bakma olanağı sunuyor. Ekim Devrimi'nin 100. yıl dönümüne atfen hazırlanan kitapta devrim karşıtları, eskinin ajanları, kadının devrimden sonraki konumu gibi özel ve genel başlıklar öne çıkıyor.

Öyküleri derleyen ve çeviren kişinin kim olduğuna değinmeyen yazı, 'sayıca az da olsa dikkatli bir okuru rahatsız eden' yazım hatalarından söz eder. Çevrimiçi kitap satış sitelerinde seçkiyle ilgili okur yorumlarına ya da başka bir dış metne rastlanmamıştır.

Bir yazı okur alımlaması konusunda net sonuçlara varmak için yeterli değildir. Yine de ideolojik çerçevenin dışına çıkamayan bu seçkinin aslında yüksek olan yazınsal niteliğiyle gündeme gelmediği söylenebilir. Çevirmen kimliğine değinmemesiyse olumsuz bir bulgudur.

VI. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmamızın spesifik amacı Lambert-van Gorp modelinin belli bir çeviri metnine göre uyarlanmış halini deneyimlemek, eksik ve güçlü yönlerini tartmak; daha genel amacı ise çeviri incelemelerinde dilbilim kökenli tekniklerin kullanımının getirebileceği imkanlar ve sakıncalar konusunda fikir edinmektir. Spesifik amaçtan başlamak gerekirse, Hermans (1999: 64-68) söz konusu modelin ayrıntılı eleştirisini yaparak, onu bir kontrol listesi (checklist) olarak değerlendirir. Modelin "açıkça sıradan" ("apparently mundane", a.g.e.: 64) sorular içerdiğini, fazlasıyla genel olduğunu söyler. Hermans'a göre bu model "yapılabilecek şeylerin listesini sunarken onların tam olarak nasıl yapılacağı konusunda yeterli açıklama yapmaz ve böylece her şeyi araştırmacının inisiyatifine bırakır." Güçlü yönleri arasında ise modelin esnek ve uyarlanabilir olmasını, toplanan verileri sentezlemesini gösterir.

Lawrence Venuti ise (1998) dilbilim odaklı yaklaşımların çeviriyi "…gerçekleştiği kültürel ve toplumsal çerçeveden izole olarak ele alınan bir dizi sistematik operasyon" (1998: 25) olarak gördüğünü vurgulamaktadır. Soyutlanmış ampirik verilere dayanan ve böylelikle nesnellik ve bilimsellik sağlamaya çalışan dilbilimsel modeller aslında tam da bu nedenle sınırlı ve eksik kalmaktadır. Venuti'ye göre bir çeviri araştırması dilbilimsel zemini ve kültürel zemini iki karşıt kutup olarak görmek ve ikisinden birini seçmek zorunda değildir. Tersine, ampirik verileri geniş tarihsel ve toplumsal çerçevede

[13] Çevrimiçi: https://www.evrensel.net/haber/359827/edebiyatcilarin-devrim-tanikliklari (Erişim tarihi 09.11.2021)

yorumlamak araştırmayı eksiksiz, aydınlatıcı ve gerçek anlamda bilimsel yapmaktadır (a.g.e.: 25-30). Benzer biçimde Crisafulli (2002: 26-43) betimleyici-ampirik yaklaşımlara karşı eleştirel-yorumlayıcı yaklaşımlar tartışmasını yapay bularak, dengeli ve bütünlüklü bir yöntemin çerçevesini çizmektedir. Tymoczko (2002: 9-25) ise bu tartışmayı XVII. yüzyılda teleskop ve mikroskop gibi yeni optik gözlem araçlarının icat edilmesiyle başlayan tartışmaya benzetir. Bazı bilim insanları teleskop yardımıyla edinilen bilimsel verileri yeğlerken, diğerleri mikroskobik düzlemde yürütülen incelemelerin taraftarıdır. Teleskobu kültüre, mikroskobu ise çeviri diline yöneltmeyi öneren Tymoczko (a.g.e.:17), yalnızca makro ve mikro düzeylerinden alınan ve bir arada yorumlanan verilerin araştırmayı sağlam bilimsel sonuçlara götürebileceğini vurgular.

Bu çalışmanın açıkça gösterdiği gibi mikro-düzey incelemesi olmadan çevirinin asıl niteliğini anlamak ve arkasındaki çevirmenin emeğini görmek mümkün olmayacaktı. Öte yandan arka plan incelemesi olmadan kitapta gözlemlenen çelişkilerin nedenleri açıklanamazdı. Birbirini tamamlayan bulgular bir çeviri öğesinin nasıl olduğunu ve neden böyle olduğunu anlamamızı sağlamış, alıcı dizge içindeki – aksi takdirde gölgede kalmaya devam edecek olan – birçok noktaya ışık tutmuştur. Bir başka deyişle bu çalışmada elde edilen deneyim Venuti, Crisafulli ve Tymoczko gibi araştırmacıların dile getirdiği görüşleri tümüyle destekler niteliktedir.

Modelle ilgili sıklıkla dile getirilen ‘belirsizlik’ ve ‘genişlik’ gibi yönlerini aslında özgürlük ve işlevsellik olarak görmek olasıdır. Modelin açık uçlu ve esnek olması onun incelenen çeviri metnine uyarlanmasını kolaylaştırmış, daha verimli ve odaklı bir çalışma çerçevesini oluşmasına olanak tanımıştır. Model sayesinde başka araştırmalar için de yararlı olabilecek çok sayıda ve geniş çeşitlilikte bulgular toplanmıştır. Genele bakıldığında modelin olumlu yönlerinin olumsuz yönleriyle karşılaştırıldığında daha ağır bastığı sonucuna varılmıştır.

KAYNAKÇA

1. Baker, M. (1993). Corpus Linguistics and Translation Studies: Implications and Applications, *Text and Technology: In Honour of John Sinclair,* Mona Baker, Francis Gill, Elena Tognini-Bonelli (Eds.) içinde s. 233-250, Amsterdam, John Benjamins Publishing Company.
2. Berk, Ö. (2005). *Kuramlar Işığında Açıklamalı Çeviribilim Terimcesi*, İstanbul, Multilingual.
3. Berman, A. (2004). Translation and the Trials of the Foreign, Lawrence Venuti (Çev.), *The Translation Studies Reader*, Lawrence Venuti (Ed.) içinde s. 276-289. New York and London, Routledge.
4. Blum-Kulka, S. (2004). Shift of Cohesion and Coherence in Translation, *The Translation Studies Reader,* Lawrence Venuti (Ed.) içinde s. 290-305. 2. Baskı, Routledge.
5. Crisafulli, E. (2002). The Quest for an Eclectic Methodology of Translation Description, *Crosscultural Transgressions. Research Models in Translation Studies II. Historical and Ideological Issues,* Theo Hermans (Ed.) içinde s. 26-43, Manchester, St. Jerome.
6. Gariper, K. (2018). Nâzim Hikmet'in Hikâyelerinde Mihail Zoşçenko Söylemi Ve Yanmetinsellik. *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, 20 (20), 82-95. Çevrimiçi: https://dergipark.org.tr/en/pub/ytea/issue/41383/500178 (Kasım 2021).
7. House, J. (1997). *Translation Quality Assessment. A Model Revisited*, Gunter Narr Verlag, 1997
8. Halliday, M.A.K. (1978). *Language as Social Semiotic: The Social Interpretation of Language and Meaning,* London, Edward Arnold.
9. Halverson, S. (1998). Translation Studies and Representative Corpora: Establishing Links between Translation Corpora, Theoretical/Descriptive Categories and a Conception of the Object of Study, *Meta: Translators' Journal*, 43(4), 494-514. (Çevrimiçi) http://www.erudit.org/revue/meta/1998/v43/n4/index.html (Kasım 2021).
10. Hatim, B. & Mason, I. (1999). *Discourse and the Translator,* Longman.
11. Hermans, T. (1999). *Translation in Systems*, St. Jerome.
12. Kandemir, H. & Günal, Z. (2005). *Mihail Zoşçenko'nun Öykülerinde Hiciv.* Çevrimiçi: https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/28146 (Kasım 2021)
13. Kandemir, H. (2005). *Mihail Zoşçenko'nun Öykülerinde Hiciv.* Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Batı Dilleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı / Rus Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı.
14. Leuwen-Zwart, K. (1989). Translation and Original; Similarities and Dissimilarities, I, *Target*, 1(2), 151-181.
15. Leuwen-Zwart, K. (1990). Translation and Original; Similarities and Dissimilarities, II, *Target,* 2(1), 69-95.
16. Mauranen, A. & Kujamäki, P. (2004). *Translation Universals – Do They Exist?* John Benjamins.

17. Munday, J. (1998). A Computer-assisted Approach to the Analysis of Translation Shifts, *Meta: Translators' Journal,* 43(4), 442-556 (Çevrimiçi) http://www.erudit.org/revue/meta/1998/v43/n4/index.html (Kasım 2021)
18. Munday, J. (2002). Systems in Translation. A Systemic Model for Descriptive Translation Studies, *Crosscultural Transgressions. Research Models in Translation Studies II. Historical and Ideological Issues,* Theo Hermans (Ed.) içinde s.76-92, Manchester, St. Jerome.
19. Newmark, P. (1998). *A Textbook of Translation,* Prentice Hall Europe.
20. Nord, C. (1991). *Text Analysis in Translation: Theory, Methodology and Didactic Application of a Model for Target-oriented Text Analysis,* Rodopi.
21. Øverås, L. (1998). In Search of the Third Code: An Investigation of Norms in Literary Translation, *Meta: Translators' Journal*, 43(4), 557-570. (Çevrimiçi) http://www.erudit.org/revue/meta/1998/v43/n4/index.html (Kasım 2021)
22. Pym, A. (2005). Explaining Explicitation, *New Trends in Translation Studies. In Honour of Kinga Klaudy* içinde s. 29-34. Budapest, Akadémia Kiadó.(Çevrimiçi) https://usuaris.tinet.cat/apym/on-line/translation/explicitation_web.pdf (Kasım 2021)
23. Snell-Horby, M. (2006). *Turns of Translation Studies: New paradigms or shifting viewpoints?* Amsterdam/Philadelphia, Benjamins.
24. Soysal, F. (2012). Werner Koller'in Eşdeğerlik Sınıflandırmasına Farklı Bir Yaklaşım, *International Symposium on Language and Communication (ISLC),* 10th-13th June 2021, Proceedings Book, s. 1419-1432.
25. Tymoczko, M. (2002). Connecting the Two Infinite Orders. Research Models in Translation Studies, *Crosscultural Transgressions. Research Models in Translation Studies II. Historical and Ideological Issues,*Theo Hermans (Ed.) içinde s. 9-25. Manchester, St. Jerome.
26. Venuti, L. (1998). *The Scandals of Translation. Towards an Ethics of Difference,* Routledge.
27. Venuti, L. (2008). *The Translator's Invisibility. A History of Translation*, 2. ed. Routledge.